

Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola

2020.12.04.

Hírlevél

KÜLÖNSZÁM

NTP-NEER-19-0022 pályázat

Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola

Hírlevél

Iskoláinkban a 2020-21-es tanévben is folytatódik a tehetséggondozás. Az online oktatás idején kevesebb lehetőség van a személyes kapcsolatok ápolására, fenntartására.

Ebben a nehéz helyzetben is a Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola diákjaival közösen sikeresen zártuk a tehetséggondozó szakkörünket.

A közös munka a pályázat lezárta után is folytatódik tovább.

A Válj tudóssá! – Csinálj divatot! programunkat egy pályázat keretében valósítottuk meg.

A tehetséggondozó program során a Közgazdasági Politechnikum Alternatív Gimnázium és a Tinódi Lantos Sebestyén Református Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tehetségígéretnek tekinthető lánytanulói megismerkedtek olyan, a matematika, a műszaki tudományok, a technológia és a természettudományok területén sikeres nők munkásságával, akik szorgalmukkal, tehetségükkel, kitartásukkal példaképek lehetnek napjainkban is.

A tehetséggondozó műhelyünk célja

a természettudományok, (STEM) területén tehetséges lányok érdeklődésének felkeltése a mérnöki, a természettudományos és informatikai pályák iránt.

1. ábra Vizsgálatok, mérések

A foglalkozásokon, a kutatómunkák, vizsgálatok során igyekeztünk a lányok figyelmét felhívni a tudománnyal kapcsolatos lehetőségekre és megmutatni számukra a kutatás örömét.

Egyéni, csoportos kutatásokat folytattak, és az elért eredményeiket az egyes foglalkozásokon bemutatták társaiknak, s a zárófoglalkozáson megmutatták az érdeklődőknek is.

Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola

Hírlevél

Az egyéni fejlesztő foglalkozások mellett múzeum- és egyetemlátogatás, kommunikációs tréning, interaktív foglalkozás szülőkkel is szerepelt, de a pandémiás helyzet miatt néhány programot át kellett alakítanunk.

A külön és közös csoportfoglalkozások alkalmával a két intézményben változatos munkaformákkal módszerekkel ismertettük meg diákjainkat:

kutatómunka (PBL): információgyűjtés, probléma megfogalmazása, magyarázat/megoldási javaslat

vita/megbeszélés: értékek/érdekek megfogalmazása, kompromisszum/megoldás keresése

játék, szimuláció: jelenség, rendszer, probléma modellezése

A STEM terén sikerrel dolgozó nők történetének megismerése segíti őket abban, hogy a negatív sztereotípiák helyett a pozitívumokat ismerjék meg.

A pandémiás helyzet miatt a programok a két intézményben külön-külön valósultak meg, részben online foglalkozások keretében:

kutatásokat végeztek, megismerkedtek a STEM területén sikeres nők életrajzával, kutatómunkájával, mindenki a saját érdeklődési területén végzett kutatásokat, kutatásaikat megosztották a csoporttársakkal

egyéni fejlesztőprogramokon vettek részt, melyen többek között hangsúlyt fektettünk a pályaorientációra, a természettudományos készségfejlesztésre, a prezentáció készítésre, illetve támogattuk őket az online kutatás, tanulás terén

szimulációs gyakorlatokat végeztek, hogyan dolgoznak a tudósok, a kutatók, hogyan lehet hatékonyan tervezni a kutatásokat, miért fontos a kutatókérdés pontos megfogalmazása, kísérleteket terveztek, s végeztek

a vásárolt kísérleti eszközök segítségével méréseket, vizsgálatokat végeztek, prezentációkat készítettek (pl. Lejtő-sík pálya a gyorsuló mozgást vizsgáltunk, s számoltunk gyorsulást, az egyszerű gépek kísérletező készlet segítségével néztük milyen technológiai előnyt jelentett a csiga feltalálása)

online beszélgetéseken vettek részt kutatókkal, oktatókkal betekintve a munkájukba szakemberek segítségével ismerkedtek meg, hogyan lehetnek sikeres előadók

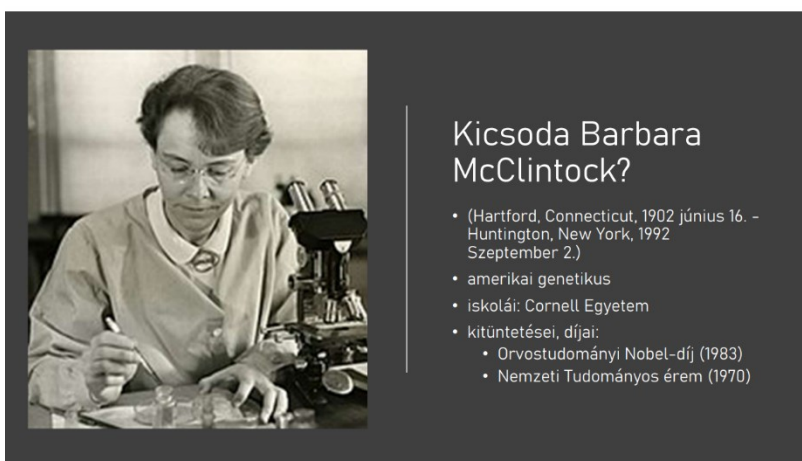
Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola
Hírlevél

Diákjaink munkái

Kiemelkedő női tudósok

Barbara McClintock

„Azért választottam, mivel én is genetikával (vagy biokémiával) szeretnék foglalkozni amikor felnőtt leszek, nagyon inspirálónak tartom Barbara McClinton sikerességét és munkásságát.”

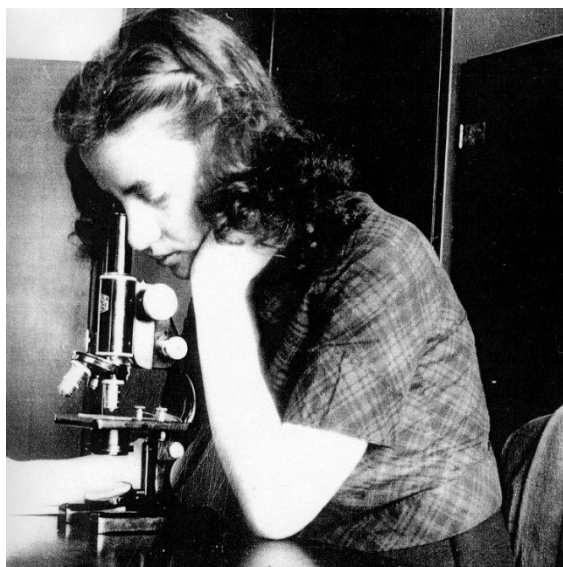
- A transzpozonok felfedezéséért 1983-ban fiziológiai Nobel-díjban részesült
- Egész életében a kukorica citogenetikájával foglalkozott
- Kidolgozott egy módszert a kromoszómák festésére
- McClintock volt az első (és máig egyetlen) fiziológiai Nobel-díjban megosztatlanul részesült női kutató

<https://www.nobelprize.org/womenwhochangedscience/stories/barbara-mcclintock>
<https://www.britannica.com/biography/Barbara-McClintock>

Esther Lederberg

A „másik” Lederberg

- 1922- ben született New Yorkban
- először francia irodalom szakra jelentkezett
- később mégis biokémiára jelentkezett, tanárai tanácsát figyelmen kívül hagyva, akik már akkor figyelmeztették, hogy a tudományos pálya nem nőknek-való.
- Az egyetemen ismerkedett meg későbbi férjével Joshua Lederberggel
- Angol nyelven is kevés cikk van a tudósnő életéről, magyarul pedig egy darab sincs.

2. ábra Esther Lederberg

Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola

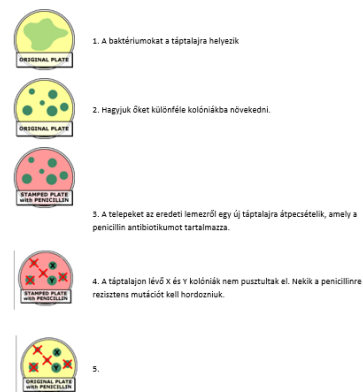
Hírlevél

Esther számos eredményét beárnyékolta férje 1958-as Nobel-díja. Meg kell jegyezni, hogy a Nobel-díjat elnyerő munka nagy részét Esther maga végezte.

Amíg Mrs. Lederberg volt, a közös munka sikerét a férjének tulajdonították. 31 évesen Joshua már rendes professzor volt, míg Eszter, aki két évvel idősebb, továbbra is társkutató maradt.

Az 1953-as bakteriológiai Eli Lilly-díjat követő inerciában Joshua megerősítette, hogy ezt a díjat meg kellett volna osztani a feleségével. Ennek ellenére Nobel-díja alkalmával Joshua hivatkozott a replika lemez módszerére és az F faktorra, de nem említette Esther szerepét egyik felfedezésben sem.

A férje árnyékában élő Esther a tudomány egyik nagy tragédiája. Irónikus, hogy Esther Lederberg a mikrobák láthatatlan világának tanulmányozása mellett döntött, míg maga is nagyrészt láthatatlan maradt. Miben lenne más, ha Eszternek ugyanazokat az előnyöket biztosították volna, mint férfitársainak?

3. ábra 1952-ben Esther és Joshua Lederberg kísérlettel igazolta, hogy a baktériumokban több mutáció is véletlenszerű, és az antibiotikum rezisztencia nem az antibiotikumnak való kitettség alakul ki.

https://www.whatisbiotechnology.org/index.php/people/summary/Lederberg_Esther
<https://time.com/longform/esther-lederberg/>

Pécsi Eszter

Az első, Magyarországon diplomát szerző mérnök nő volt, hisz 1918-ig még nem tanulhattak a műszaki felsőoktatásban Magyarországon.

Pécsi Eszter 1928-ban dr. Kunváry Bella orvossal, Lehotay Mária antropológus-orvossal, Lovas Magda textiltechnikussal és dr. Ungár Margit ügyvéddel közösen alapított meg az első magyarországi női klubot, a Dolgozó Nők Clubját. Ennek kapcsán így nyilatkozott a Friss Újságnak: „Nemcsak a gyerek az álmom, , hidakat, vasutakat, országutakat szeretnék teremteni!”
hidakat, vasutakat, országutakat

4. ábra Pécsi Eszter

Munkássága

- Hotel Americana: London akkor legmagasabb építményének
- második világháború alatt sokaknak
- Margitszigeti Hajós Alfréd Uszoda csuklós vasbetonívei (szerkezeti tervei)
- Bánhidai turbina alapozása
- Fiumei úti baleseti kórház
- Kútvölgyi úti kórház
- több modern magánvilla szerkezeti terve
- MÁVAG kovácsoló műhelyének tervét
- Hoffmann-villa
- Járitz-villa

Pécsey Eszter annyira precíz volt hogy még idős korában is felment az általa tervezett épületekre ellenőrizni a munkát, egyszer pedig azt hitték a lent álló emberek hogy öngyilkos akar lenni, ezért kihívták a rendőrséget. A családjában egy legenda járta róla, hogy kedvenc írója, Goethe könyveit kívülről fújta, és ha bárhol felütötték a könyvet, ő folytatni tudta az idézetet

5. ábra Diplomája

<https://www.bme.hu/pecsieszter100>
<https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-magyar-eletrajzi-lexikon-7428D/p-77238/pecsi-eszter-773C5/>

Katherine Johnson

1918. augusztus 26-án született White Sulphur Springs, Virginia államban. Kisgyerekként is nagyon érdekelték a számok. Ő volt az egyik a 3 hallgató közül, aki besétált egy nem feketéknek fenntartott egyetemre (West Virginia University).

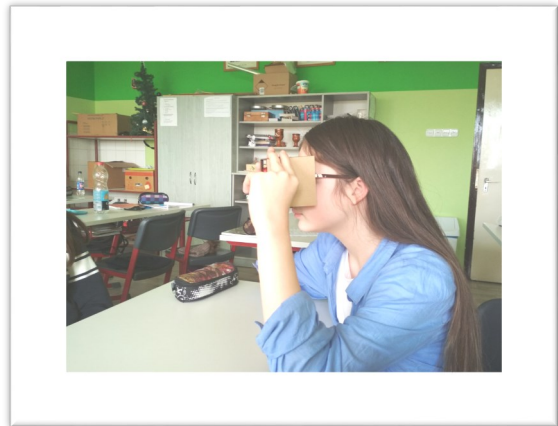

6. ábra Katherine Johnson mid-1960s. NASA

A NASA egyik legzseniálisabb feketebőrű nő matematikusa volt

- a Mercury-program keretein belül végzett számításokat az űrverseny idején.
- kiszámolta a korai űrutazások röppályáját
- ő számításai alapján jutott az űrbe és utána vissza a Földre biztonságban John Glenn és Alan Shephard is
- kiszámította a Holdra szállások matematikai képletét az Apollo-misszióban
- 1986-os nyugdíjba vonulásáig az űrrepülőgép-programban dolgozott.
- a számítógépek megjelenése után is vele számoltatták át azokat az adatokat, amelyeket a számítógép adott ki.

<https://www.nasa.gov/content/katherine-johnson-biography>
<https://youtu.be/nKxgieXQ82w>

Hírlevél

A Tinódi Lantos Sebestyén Református Iskola hírlevele

Felelős kiadó: Szabó Szilárd

Felelős Szerkesztő: Szentpéteri Klára

Szerkesztő: Nádasdi Péter

Postacím: 8130. Énying, Kossuth L. u. 65-67.

www.tinodi.hu